

Risk Yönetiminde Erken Uyarı Sistemi

Risk Gerçekleşmeden Önce Ne Yapılmalı?

• Eylül 2026

BU SAYIDA

02 RİSK GERÇEKLEŞMEDEN ÖNCE NE
YAPILMALI?

03 ERKEN UYARI GÖSTERGELERİ

04 UYARIDAN AKSİYONA

RİSK GERÇEKLEŞMEDEN ÖNCE NE YAPILMALI?

Risk yönetiminde önemli olan yalnızca gerçekleşen risklere müdahale etmek değil, risk ortaya çıkmadan önce oluşan işaretleri fark edebilmektir. Özellikle lojistik ve gümrük operasyonlarında yüksek işlem hacmi ve çok sayıda değişken bulunması, risklerin önceden takip edilmesini gerekli kılmaktadır. Bu noktada erken uyarı sistemi, risk gerçekleşmeden önce gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olan önemli bir araçtır.

Bir risk çoğu zaman tek bir olayla ortaya çıkmaz. Öncesinde bazı değişiklikler ve olağan dışı durumlar görülmeye başlanır. Örneğin bir firmada açık beyanname sayısının sürekli artması, belirli bir ürün veya GTİP grubunda normalin üzerinde yoğunluk ve açık beyan oluşması, aynı güzergâh üzerinde tekrar eden sorunların yaşanması veya daha önce görülmeyen evrak uyumsuzluklarının ortaya çıkması erken uyarı olarak değerlendirilebilir.

Burada önemli olan, tek bir veriye bakarak risk kararı vermek yerine farklı göstergeleri birlikte değerlendirmektir. İşlem hacmindeki artış tek başına risk anlamına gelmeyebilir. Ancak bu artışın riskli bir ürün grubunda gerçekleşmesi, geçmişte benzer işlemlerde sorun yaşanmış olması veya aynı dönemde açık beyanname sayısının artması, konunun daha yakından incelenmesini gerektirebilir.

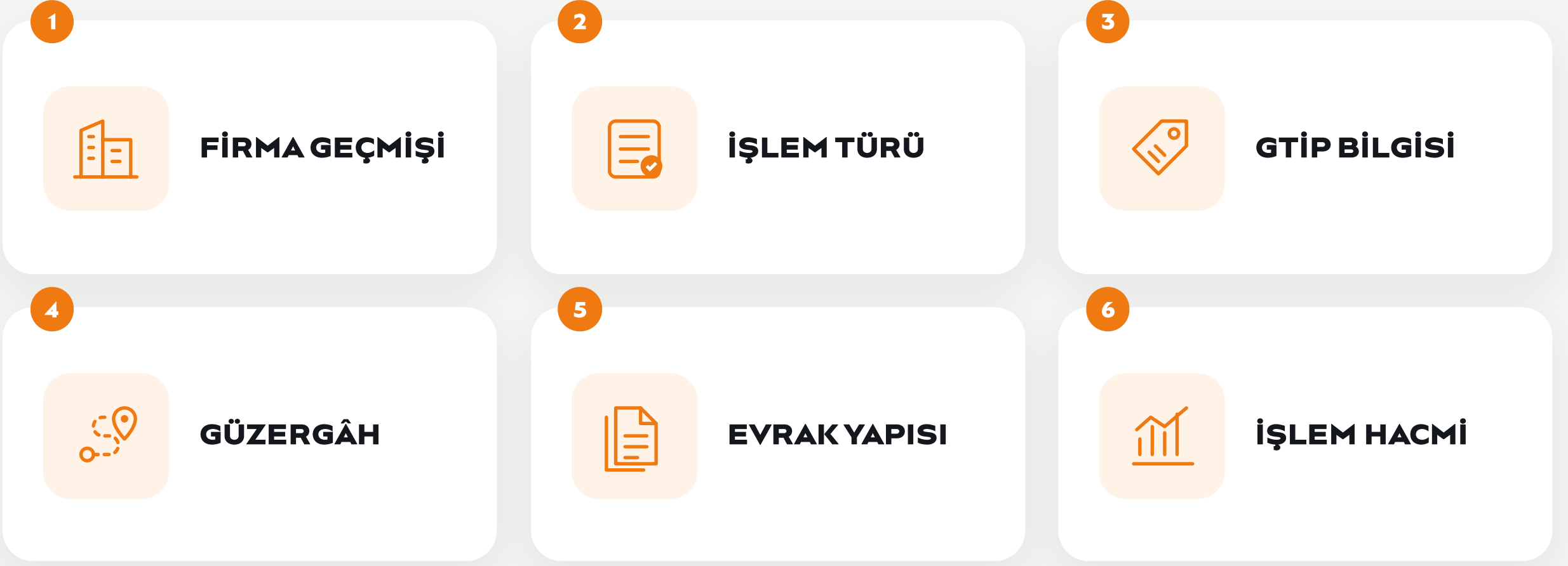
ERKEN UYARI OLARAK DEĞERLENDİRİLEBİLECEK İŞARETLER

- 1 Açık beyanname sayısının sürekli artması
 - 2 GTİP grubunda normalin üzerinde yoğunluk
 - 3 Aynı güzergâhta tekrar eden sorunlar
 - 4 Daha önce görülmeyen evrak uyumsuzlukları
- **RİSK**

“ Bir risk çoğu zaman tek bir olayla ortaya çıkmaz.

ERKEN UYARI GÖSTERGELERİ

Lojistik ve gümrük operasyonlarında erken uyarı göstergeleri; firma geçmişi, işlem türü, GTİP bilgisi, güzergâh, evrak yapısı, işlem hacmi gibi verilerden oluşmaktadır.

GTİP

Risk değerlendirmesinde öne çıkan gösterge

- Sınıflandırma
- Vergisel ve mali boyut
- İzin ve uygunluk şartları

Özellikle GTİP, risk değerlendirmesinde dikkate alınması gereken önemli göstergelerden biridir. GTİP yalnızca eşyanın sınıflandırılması açısından değil, eşyanın vergisel ve mali boyutu ile bazı izin ve uygunluk şartlarının belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır. Bu nedenle yüksek vergili veya hassas nitelikteki eşyalarda GTİP bilgisinin risk değerlendirmesine dâhil edilmesi, olası risklerin daha erken tespit edilmesine önemli katkı sağlamaktadır.

TEKRAR EDEN SORUNLAR

Benzer şekilde, belirli bir güzergâh veya gümrük noktasında sorunların tekrar etmesi de dikkate alınmalıdır. Tek bir olay tek başına anlamlı bir risk göstergesi oluşturmayabilirken, aynı durumun belirli aralıklarla tekrarlanması takip edilmesi gereken bir gösterge hâline gelebilir.

UYARIDAN AKSİYONA

Erken uyarı sisteminin amacı yalnızca riskli işlemleri belirlemek değildir. Asıl amaç, belirlenen risk kriterlerine göre zamanında ve uygun bir aksiyon almaktır.

Bu nedenle risk kriterleri için önceden belirlenmiş kontrol seviyeleri oluşturulmuştur. Düşük seviyedeki bir uyarıda işlemin izlenmesi yeterli olabilirken, risk seviyesinin yükselmesi halinde ek bilgi veya belge talep edilmesi ya da işlemin daha detaylı incelenmesi gerekmektedir.

KONTROL SEVİYELERİ

Bu yaklaşım, tüm işlemlere aynı seviyede kontrol uygulanmasının da önüne geçer. Düşük riskli işlemler gereksiz şekilde yavaşlatılmazken, riskin arttığı alanlara daha fazla dikkat ve kaynak ayrılabilir.

Erken uyarı sisteminin bir diğer önemli noktası ise alınan aksiyonların takip edilmesidir. Riskli bir durum tespit edildiğinde yalnızca o işlemin sonuçlandırılması yeterli değildir. Riskin neden kaynaklandığı, hangi göstergelerin önceden görülebileceği ve benzer bir durum tekrar yaşandığında ne yapılabileceği de değerlendirilmelidir.

DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKENLER

- 1 Riskin neden kaynaklandığı**
- 2 Hangi göstergelerin önceden görülebileceği**
- 3 Benzer bir durum tekrar yaşandığında ne yapılabileceği**

Risk yönetiminde asıl amaç, risk ortaya çıktıktan sonra doğru müdahaleyi yapmak kadar, risk gerçekleşmeden önce doğru uyarıları fark edebilmektir.

TOBBUND
BRIDGING BORDERS